

Nybyggerne på Øverby og Kongsli som bygget landet. Hvorfor kom de og hva som møtte dem.

Historien starter med familien Embret Knutsen Øverby fra gården Engen i Tyllaldalen 20 km sør for Tynset. Familien kommer til Skoelvdalen tidlig på 1800-tallet og bor den første tiden i jordgammer. De bosetter seg siden, ca 1820, ved Råvatn i Øverbygd og bygger opp gården Øverby. Embret og hans kone, Marit Olsdatter Hokstad har 8 barn. 4 av døtrene blir gift i Bardu. Hans yngste sønn Ole Ingebrigtsen Øverby, (f. 1817), etablerer gården Sverresvold i Rostadalen i 1840 og utvandrer siden til Amerika med hele familien sin den 01.08.1872.

Erik Andersen Kongsli, fra gården Aalborgmoen på Tynset, bosetter seg sammen med Mali Eriksdatter Lian på Kongsli ved Lille Rostavatn i 1842. Erik Andersen har 7 søsken på Tynset og alle kan ikke overta Aalborgmoen. Han reiser til Målselv og overtar boet og bygningene etter Hans Iversen Kongsli. Han var fra Nord Fron i Gudbrandsdalen, grunnla og bygde opp eiendommen fra 1826. Hele hans familie brøt opp etter 17 år og emigrerte til Amerika i 1843, som de første fra Nord Norge.

Erik Andersen Kongslis førstefødte datter på Kongsli, Sirianna, (f. 1844), gifter seg med en sønn til Ole Ingebrigtsen Sverresvold, Ingebrigt i 1869. De får 2 døtre på Sverresvold , Serine i 1869 og Marie i 1870 før avreisen fra Norge.

Embret Knutsen Øverby kom til Målselv fordi de økonomiske utsiktene i Tyllaldalen, var dårlige. Han overtok gården Enga under det store pengefallet i 1816. Den var skiftet høyt for 1600 specidaler, og han klarte ikke å sitte med den. Eiendommen ble solgt og familien flyttet nordover.

Erik Andersen Kongsli var dreng på Fagerlidal i 10 år, fra 1832 til 1842. Han har tjent penger, kjenner dalen og forstår at Kongsli blir fraflyttet. Erik henter sin kone Mali, på Tynset, kommer nordover igjen i 1842 og tar over Kongslieieendommen. I 1845 var 1028 personer bosatt i Målselv.

Gårdshistoriene om Øverby og Kongsli finner vi beskrevet i Målselv bygdebok bind 3

Det som står igjen etter disse familiene er Øverby- og Kongsvoldtunet. De er synlige tegn på byggeteknikk, familie- og nybyggerlivet på denne tiden. De tok ut tømmer, laftet bygningsmassen, bygget tjæremiler, etablerte sæterdrift og videreførte mattradisjonene fra dalene sørpå. **De bygget landet.**

Drømmen om Amerika, the promised land.

Denne fortellingen er mine møter med Sverresvold familien, The Sversvold family i Maine Township, Underwood ved Sharp Lake, i Otter Tail County nord i Minnesota. Sharp Lake ligger like ved Phelps Mill som omtales under.

Otter Tail County Minnesota

Sverresvold historien i Amerika:

Nybyggerområdet ved Sharp Lake

Familien på Sverresvold utvandrer fordi eiendommen er for liten til kunne brødfø en stor familie. Utsiktene i Amerika var langt bedre, med større landområder og familier som klarte seg svært godt der.

Det er 12 personer i følget. De som utvandrer er Ole Ingebrigtsen Øverby fra Tyllaldalen, gift med Sigrid Halvorsdatter fra Rendalen. De har tvillingene Ingebrigt og Ole født i 1841. Ingebrigt ble gift med Sirianna Eriksdatter Kongsli. De får døtrene Serine i 1869 og Marie i 1870.

I tillegg utvandrer den andre tvillingsønnen Ole og datteren Karen, gift med Peder Olsen fra Baldsfjord kommune. De reiser med dampskipet Tasso 1 fra Trondheim, via Hull i England med 2 små barn, Serine og Marie som er 2 og 3 år gamle.

De kommer med tog opp til Campell, vest for Fergus Fall i Minnesota med tog. De bodde den første tiden hos slektninger i Aurdal Township. I samsvar med The Homestead Act kunne nybyggerne i Midtvesten få inntil 160 Acres, en Acre er ca 4 mål land, til sammen inntil 640 mål land. Familien tar navnet ; The Sversvold family.

I løpet av det første året i Aurdal Township får familien 2 barn. Ingebrigt og Sirianna Sversvold får sønnen Oluf etter ankomsten i 1872. De bodde svært trangt. Mannfolkene arbeidet i skogene den første vinteren 1872/1873 og det brøt ut Typoid feber. Sirianna døde mens mennene holdt på med skogsarbeid. Hun ble begravet i ei hjemmelaget kiste. Hun døde bare 29 år gammel og vi har ikke funnet hvor hun ble begravet.

Sara Torvik ved tuftene og grunnmuren til den første bosettingen

Likevel har Sara Torvik minnene og gjenstander etter Sirianna. Reisekisten og rokken som hun hadde med seg fra Norge, som enten er laget på Kongsli eller Sverresvold.

Serianna's little trunk

Nybyggerlivet på prærien var hardt. De måtte opparbeide land, bygge våningshus, låver og starte det møysommelige livet med å etablere bosettinger. Det var lite mat å få tak i den første tiden. Det var fisk i innsjøene, frukt, korn og melk fikk de tilgang til.

Nybyggerlivet på prærien

Sara Torviks bestemor Serine Sversvold giftet seg i 1887 med John Randal da hun var 18 år. John var fra Rindal kommune i Møre og Romsdal. De fikk 10 barn: Sena, Annie, Ella, Edwin, Elmer, Selvin, Edna, Elsie, Lillian, og Olive.

Marie giftet seg med Hartwig Halvorson som også var fra Norge. De oppdrettet den østlige halvdel av Ingebrigt Sversvolds eiendom. De fikk seks barn: Ida, Herbert, Ellmer, Arthur, Helen, og Mildred.

Oluf giftet seg med Anna Evenson og levde i Fergus Falls. De fikk fem barn: Harold, Dorothy, Agnes, Alfred, og Roy.

Med dette grunnlaget av 12 personer i følget som utvandret, ble 21 barn født i Amerika den første tiden og Sverresvoldfamilien utvikler seg i Underwood og Fergus Falls.

Sversvold familien tatt 1897

På bildet ser vi bak: Oline, Hemming, Oluf, Helen og Sirianna. I midten: Clara, Serine, Marie og Ole. Foran: Annie og Pauline.

Hemming, Sirianna, Pauline er barna til Karen Sversvold. Oline, Helen og Annie er barna til Ole Sversvold. Oluf, Serine og Marie er barna til Ingebrigt og Sirianna Sversvold. Serine (f.1869) og Marie (f.1870) er født i Norge. Oluf (f.1872) er født i Amerika.

Jeg møtte Sara Torvik i Fergus Falls og jeg besøker hennes familie og nybyggerområdet hvor familien til Ole Ingebrigtsen Sverresvold bosatte seg i 1873.

Mine møter med familiene:

Vi bor hjemme hos Elle og Richard Habberstad som driver en antikvitetsforretning, Elles Antique. Jeg møter de nærmeste i familiene; Kay og Joseph Rognes, Chester og Marlys Habberstad. Chester har vært 7 ganger i Norge og forfattet slektshistorieboken om familiene fra Torvikhaug i Norge og USA i 1984. Familiene har slekt fra Rindal, Torvikbukta og Holten på Vestlandet. Fra Sverresvold og Kongslie i Nord Norge. Familien er helnorsk og er svært stolte over det.

Sara Torvik og Chester Habberstad ved Norway Lake

De er svært opptatt av slektens historie og har nedlagt et betydelig arbeid i den forbindelse. Sara Torviks familie har vært 3 ganger i Norge. Hennes foreldre, Freddy og Lillian Torvik første gang i 1975. Sara, hennes foreldre og broren Pete i 1986. Sara og hennes barn med ektefeller i 2016. De ankommer Kongsvoldtunet den 12.08.2016 og vendte atter en gang tilbake til sine røtter.

Min mor Klara Skoglund og Ester Østli besøkte Sverresvoldfamilien i 1983 i Fergus Falls og Underwood. Jeg blir mottatt med en fantastisk gjestfrihet og vi har det veldig fint sammen.

Etter besøket i Underwood møter jeg hele familien til Sara Torvik i Spring Valley, Maryland. Alle hennes døtre med ektefeller og hennes sønn besøkte Rindal og Torvikbukta på Vestlandet, før de ankom Kongsvoldtunet den 12.08.2016. De vendte tilbake til sine røtter og jeg vendte tilbake til min familie i USA året etter. Familiesammenkomsten gjør at våre bånd er sterkere knyttet sammen. Samtidig utvikler vi vår slekthistorie og familieband sammen.

Sara Torviks familie og meg i Spring Valley

Båndene mellom familiene på Vestlandet og i Målselv er utviklet siden 1975 gjennom besøk, slekthistorie forskning og bøker. I dag bygges familietre manuelt og digitalt. Vi utvikler dette sammen.

Under oppholdet i Underwood besøker Sara Torvik og meg:

Minnesota har ca 10.000 innsjøer jeg besøker Sharp, Pinkerel, Norway, Anna og Otter Tail Lake. Mange av bosettingene ligger ved disse innsjøene.

Gravplasser:

Jeg besøker kirkegårdene, Rindal , Kongsberg, Tingvold og Shiptvedt Cemetary og finner gravstøtten til Ole Ingebrigtsen Sversvold og svært mange andre Sversvold gravmonumenter. Min oldefar Ole Jørgensen Sletten, fra Follaldalen overtar eiendommen Sverresvold i Øverbygd, etter at familien Ole Ingebrigtsen Sverresvold utvandret i 1872. Sverresvold har en personlig betydning for meg.

Sversvold gravmonumenter

Ole E. Sverresvold

Ole Sverresvold før avreisen fra Norge i 1872

Museer og minnesmerker:

Jeg gjør et forsøk på finne ut hvor familien Sverresvold bodde det første året i Aurdal Township, men det var ikke så enkelt. Kanskje kunne vi også finne ut hvor Sirianna Eriksdatter Kongsli gift med Ingebrigt, ble begravet. Vi har fortsatt en del ubesvarte spørsmål og noe å jobbe videre med.

Phelps Mill, er en kornmølle som ble bygget i 1888-1889 av William E. Thomas, en lokal entreprenør som eide en mel- og er forbedrift i Fergus Falls. Kornmøllen ligger like ved Sharp Lake. På den tiden var det høy etterspørsel etter hvete , og nesten tusen melmøller var i drift i hele Minnesota. Møllen åpnet i oktober 1889 og ble designet for å produsere 60 til 75 fat mel per dag. Det var vellykket, og i 1895 bygget Thomas et tillegg til å male bokhvete og rug. Thomas bygde også et gjestehus for overnatting og en låve for hester. En butikk ble også etablert i området og er fortsatt i drift.

Her ble det produsert mel for hele regionen i mange år. I dag er møllen et museum hvor det opprinnelige er tatt vare på.

Phelps Mill i Maine Township

Otter Tail County Historical Society i Fergus Falls, er en privat, ideell organisasjon hvis formål er å samle, bevare og tolke Otter Tail Countys historie og arv. Dette oppnås gjennom en rekke tjenester. Museet har et utstillingsgalleri, opplæringsprogram, spesielle offentlige programmer, arkiv- og objektsamlinger. I tillegg har de et slektsforsknings- og lokalhistorisk forskningsbibliotek. Utviklingen av disse tjenestene har gjort museet til en aktiv partner i utdannings- og kulturlivet i Otter Tail County.

Utstillingsgalleriet viser nybyggerlivet i området og er svært godt organisert. Det viser hva nybyggerne hadde å hjelpe seg med ute på markene, livet i hjemmene, skolevesen, under jakt og fiske.

Pløying av land

De første traktorene

Jeg avslutter besøket i Underwood med en båttur på Pickerel lake sammen med familien Rognes og kjører deretter til Minneapolis. Båndene mellom familiene er ytterligere forsterket, som jeg har vært med på, og lært mye av.

Øverbygd den 15. nov. 2017

Simon Bjørklund